

RESUMO DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA (4ºESO)

INTRODUCCIÓN:

Este resumo recolle os aspectos máis salientables da programación didáctica para o curso 2023-2024.

COMPETENCIAS:

- **CCL** - Competencia en comunicación lingüística
- **CP** - Competencia plurilingüe
- **STEM** - Competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñaría
- **CD** - Competencia dixital
- **CPSAA** - Competencia persoal, social e de aprender a aprender
- **CC** - Competencia cidadá
- **CE** - Competencia emprendedora
- **CCEC** - Competencia en conciencia e expresión culturais

OBXECTIVOS:

- **OBX1** Buscar, seleccionar, tratar e organizar información sobre temas relevantes do presente e do pasado, usando criticamente fontes históricas e xeográficas, para adquirir coñecementos, elaborar e expresar contidos en varios formatos.
- **OBX2** Indagar, argumentar e elaborar produtos propios sobre problemas xeográficos, históricos e sociais que resulten relevantes na actualidade, desde o local ao global, para desenvolver un pensamento crítico, respectuoso coas diferenzas, que contribúa á construción da propia identidade e a enriquecer o acervo común.
- **OBX3** Coñecer os principais desafíos aos que se enfrontaron distintas sociedades ao longo do tempo, identificando as causas e consecuencias dos cambios producidos e os problemas aos que se enfrontan na actualidade, mediante o desenvolvemento de proxectos de investigación e o uso de fontes fiables, para realizar propostas que contribúan ao desenvolvemento sustentable.
- **OBX4** Identificar e analizar os elementos da paisaxe e a súa articulación en sistemas complexos naturais, rurais e urbanos, así como a súa evolución no tempo,

interpretando as causas das transformacións e valorando o grao de equilibrio existente nos distintos ecosistemas, para promover a súa conservación, mellora e uso sustentable.

- **OBX5** Analizar de forma crítica formulacións históricas e xeográficas explicando a construción dos sistemas democráticos e os principios constitucionais que rexen a vida en comunidade, así como asumindo os deberes e dereitos propios do noso marco de convivencia, para promover a participación cidadá e a cohesión social.
- **OBX6** Comprender os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a realidade multicultural na que vivimos, coñecendo e difundindo a historia e a cultura das minorías étnicas presentes no noso país, e valorando a achega dos movementos en defensa da igualdade e a inclusión, para reducir estereotipos, evitar calquera tipo de discriminación e violencia, e recoñecer a riqueza da diversidade.
- **OBX7** Identificar os fundamentos que sosteñen as diversas identidades propias e as alleas, a través do coñecemento e posta en valor do patrimonio material e inmaterial que compartimos para conservalo e respectar os sentimentos de pertenza, así como para favorecer procesos que contribúan á cohesión e solidariedade territorial no tocante aos valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
- **OBX8** Tomar conciencia do papel dos ciclos demográficos, o ciclo vital, as formas de vida e as relacións interxeracionais e de dependencia na sociedade actual e a súa evolución ao longo do tempo, analizándoas de forma crítica, para promover alternativas saudables, sustentables, enriquecedoras e respectuosas coa dignidade humana e o compromiso coa sociedade e a contorna.
- **OBX9** Coñecer e valorar a importancia da seguridade integral cidadá na cultura de convivencia nacional e internacional, recoñecendo a contribución do Estado, as súas institucións e outras entidades sociais á cidadanía global, á paz, á cooperación internacional e ao desenvolvemento sustentable, para promover a consecución dun mundo máis seguro, solidario, sustentable e xusto.

RELACIÓN DOS OBXECTIVOS COAS COMPETENCIAS:

Currículo Competencias	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1	X		X	X		X		
OBX2	X			x		X	X	X
OBX3			X		X	X	X	X
OBX 4					X	X	X	
OBX 5	X					X		X
OBX 6	X				X	X		X
OBX7		X			X	X		X
OBX8			X	X	X	X		
OBX9	X					X	X	X

MATERIAIS DIDÁCTICOS:

- **Libro de texto:** *Construíndo mundos*, 2023. Obradoiro Santillana.
- **Apuntamentos e follas de repaso**, recollendo os aspectos máis salientables de cada unidade, o que axudará ao alumnado a organizar o seu traballo e estudo (entregados ao alumnado e recollidos na aula virtual)
- **Aula Virtual da materia**, na que se recollerán, diariamente, todos os contidos impartidos e os materiais de reforzo dos mesmos (vídeos, presentacións, actividades de repaso, traballos...). A Aula Virtual servirá para que o alumando teña unha secuencia cronolóxica da materia.
- **Vídeos e presentacións** que servirán de reforzo dos contidos máis importantes, axudando a complementar o seu estudo.
- **Películas, imaxes, textos, novelas gráficas e comics**, que servirán como complemento dos contidos impartidos na aula, ofrecendo ao alumnado outra perspectiva de cada unidade.
- **Saídas culturais**, que servirán para ofrecerlle ao alumnado unha visión práctica dalgún dos contidos impartidos.

UNIDADES DIDÁCTICAS E DISTRIBUCIÓN DURANTE O CURSO ESCOLAR:

- 1º TRIMESTRE:

Unidade 1: Revolucions liberais. A conquista dos dereitos individuais e colectivos.

Nesta unidade abordaremos as consecuencias das Revolucions Burguesas, tendo como base a revolución americana, e a súa expansión, primeiro por Europa e logo polo Mundo. Nela describiremos o longo proceso da conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea, e as resistencias presentadas á Modernidade. A Restauración emerxe como contrapunto que en vez de frear, acelera o proceso de expansión das ideas liberais e nacionalistas (poñendo en clave os principais procesos unificadores e independencias), auténticos motores do s. XIX, xunto coas ideas marxistas e anarquistas. Todo elo modela a sociedade de clases decimonónica, que substitúe a sociedade estamental, cunhas bases ideolóxicas da sociedade de clases que analizaremos na propia unidade.

Unidade 2: Revolución industrial e imperialismo. A repartición do mundo. Nesta unidade abordaremos a revolución agrícola que propiciou a revolución industrial, profundizando nas súas principais características e nos cambios que produciu a nivel económico, político e social, destacando o imperialismo.

Unidade 3: A transformación de España no século XIX. A revolución liberal. Nesta unidade abordaremos a influencia que tiveron as revolucions burguesas na construción dun estado liberal en España e en Galicia. Estudaremos as características da revolución industrial en España e Galicia e a súa relación cos cambios sociais e políticos de finais do século XIX.

Unidade 4: O difícil comezo do século XX. A Primeira Guerra Mundial. Nesta unidade abordaremos os conflitos e violencias provocadas a fines do s. XIX e inicios do XX que levaron cara a Iª Guerra Mundial, acontecida trala paz armada. Describiremos os principais acontecementos da guerra e as súas repercusións, facendo fincapé no estudo crítico e comparativo con outros conflitos precedentes. Por último, integramos dentro da unidade a Revolución Rusa, ao ser esta producida en parte como consecuencia da Gran Guerra e que vai marcar as relacións internacionais cara a IIª Guerra Mundial.

- 2º TRIMESTRE:

Unidade 5: O período de entreguerras: crise económica e totalitarismos. Nesta unidade abordaremos a situación económica mundial na segunda e terceira década do s. XX. A súa vez, analizaremos as relacións internacionais como consecuencia da Iª Guerra Mundial e a aparición dos Totalitarismos (Fascismo e Nazismo). A economía de

entreguerras permitiranos explicar os factores económicos como detonante político e social da sociedade, facendo especial diagnose do crack do 29. A súa vez indicaremos a conquista dos dereitos individuais e colectivos nestas décadas, sobre todo no caso das mulleres, facendo referencia ás súas principais protagonistas.

Por último, valoraremos os conflitos e violencias no período de entreguerras que serán a orixe da nova Guerra Mundial.

Unidade 6: A Segunda Guerra Mundial: o mundo ao bordo da destrución. Nesta unidade abordaremos as principais fases e etapas, e sobre todo as consecuencias directas da IIª Guerra Mundial. Todo elo, aportando un estudio crítico e comparativo con conflitos anteriores e posteriores. Fito aparte, valoraremos criticamente o Holocausto xudeo e as súas consecuencias na historia mundial.

Unidade 7: España: da crise do 98 á Guerra Civil. Nesta unidade abordaremos a creba do sistema da Restauración e a súa influencia nos posteriores acontecementos que desembocaron na Guerra Civil. Analizaremos as diferentes etapas do conflito e as consecuencias a nivel político, social e económico para o país.

Unidade 8: A Guerra Fría, un período que estremeceu o mundo. Nesta unidade abordaremos o proceso de reconstrución trala IIª Guerra Mundial e a conformación dunha nova organización política internacional: a Guerra Fría, como eixo vertebrador da nova orde mundial. Explicaremos os principios conflitos e fundamentos xeostratéxicos relacionados coa nova orde mundial. Tamén valoraremos o papel dos organismos internacionais na busca da Paz. Entremedias destes procesos xurde o precedente da Unión Europea como alternativa histórica á política tradicional no Vello Continente, cuxos obxectivos serán o asentamento da democracia, o desenvolvemento económico e a paz social e continental. Coñeceremos as súas institucións e funcións, así coma os máis importantes fitos no asentamento do Estado do Benestar en Europa. Por último, reflexionaremos sobre a 3ª Revolución Industrial e as consecuencias dela no asentamento do Estado do Benestar, o Consumo de Masas e os Novos Movementos Sociais (feminismo, ecoloxismo e pacifismo).

- **3º TRIMESTRE:**

Unidade 9: A descolonización do mundo. Nesta unidade abordaremos os procesos de independencia das antigas colonias africanas e asiáticas, incidindo nas causas e consecuencias deste proceso.

Unidade 10: Grandes cambios no mundo desde 1945. Tensións e retos. Nesta unidade falaremos da evolución económica, política e social de Europa occidental, Estados Unidos, América Latina, a URSS, China e o mundo islámico desde o remate da Segunda Guerra Mundial. Destacaremos as principais transformacións científicas e tecnolóxicas do s.

XXI (dende unha perspectiva ética) e a complexidade da Globalización e de Internet e dos medios de comunicación de masas e as redes sociais virtuais. Tamén se abordarán os cambios culturais e novos movementos sociais de 4ª xeración nun mundo global: feminismo e dereitos da comunidade LGTBI+ (facendo fincapé na loita polos seus dereitos e a igualdade de xénero, citando exemplos relevantes), o novo ecoloxismo, pacifismo e o compromiso cívico e a participación cidadá (asociacionismo e voluntariado). En fin, reflexionaremos sobre a igualdade real de homes e mulleres, a eliminación da discriminación por identidade ou xénero e a consecución dos dereitos civís polas minorías.

Unidade 11: España: o camiño desde a ditadura á democracia. Nesta unidade abordaremos as principais características e evolución da ditadura franquista. Explicaremos o proceso da Transición política e a configuración do estado democrático en España trala fin da Ditadura e a Constitución de 1978 e a descrición do estado do benestar en España. Tamén abordaremos o Estado das Autonomías e en concreto o estatuto de autonomía de Galicia. Reflexionaremos sobre os efectos da memoria democrática -dende un punto histórico, pero tamén presente e emocional-, a cohesión social e a integración, así como as medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión. Por último, tamén xulgaremos criticamente o papel de España na UE e os valores do europeísmo a través de fórmulas como a participación en programas educativos europeos.

Unidade 12: A Arte do s. XX ao s. XXI: Vangarda e PostVangarda e novas formas de expresión artística actuais. Movementos artísticos do s. XX e XXI en España e Galicia. Nesta unidade abordaremos os principais movementos e expresións artísticas e culturais do s. XX e XXI: Primeiras e Segundas Vanguardas e as novas formas de expresión artística posmodernas no mundo actual. Faremos especial fincapé na arte actual en España e Galicia, destacando aos principais artistas e o noso patrimonio como ben e como recurso. Valoraremos a posta en valor, difusión e gestión da riqueza patrimonial e a súa importancia na nosa realidade, á vez que fomentaremos o respecto e a conservación do patrimonio material e inmaterial en España e Galicia. Por último, analizaremos a diversidade cultural no mundo actual.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN, PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

Por unidades didácticas estableceuse o peso que se lle daba aos instrumentos de avaliación resultando que as **probos escritos** é do **70%** e o das **táboas de indicadores** un **30%**.

1. **As probos escritos (dúas por avaliación)** puntuaranse nunha escala de 1 a 10 e consistirán na contestación dunha serie de preguntas de diverso formato, por exemplo, poden ser de desenvolver, curtas ou tipo test; de relacionar conceptos; de identificar e comentar textos e imaxes; de definir termos; etc. Sempre se especificará o valor de cada pregunta, entendendo que se está contestada correctamente levará a puntuación máxima pero, de non ser así, a puntuación diminuírá en consecuencia cuns criterios obxectivos que o docente debe ter previamente fixados. Finalmente a cualificación do exame será o resultado da suma total da puntuación acadada en cada cuestión.

2. **A táboa de indicadores** comprenderá o traballo na aula (15 %) nos seus diferentes aspectos (corrección de actividades, participación, realización de fichas, traballo na aula virtual, actitude..) e aspectos procedimentais (15%) que se encomenden ao alumnado que poden ser traballos escritos, posters; exposicións orais, etc. Para a corrección destes traballos empregaranse as rúbricas adaptadas a cada tarefa entre as que figurará unha que recolla a actitude e implicación do/da alumno/a no traballo, deste xeito considérase o interese como aspecto a valorar. Para as rúbricas establécense os seguintes parámetros: excelente 10; ben 7; regular 5; moi regular 4, valores cos que logo se extrae a media.

A nota da avaliación será o resultado de: $(\text{Media Ex.} \times 70) + (\text{Media rúbricas T.I.} \times 30) / 100$.

Unha vez realizadas as operacións, aplicarase o redondeo tendo en conta que cando o decimal é superior a 5 o redondeo irá á alza e, pola contra, se é inferior, irá á baixa. A avaliación estará aprobada cando a cualificación sexa 5 ou superior. Se o docente observa que o alumno ou alumna aprobou a avaliación pero ten algunha parte ou tema pouco afianzado, poderá poñerlle algún traballo de reforzo.

No caso de non superar unha avaliación, o alumnado fará unha proba de recuperación ao comezo da seguinte trimestre.

A cualificación final será o resultado de: (Nota 1ª aval. x 33,3) + (Nota 2ª aval. x 33,3) + (Nota 3ª aval. x 33,3)] / 100.

SISTEMA DE RECUPERACIÓN:

O alumnado que non supere as diferentes avaliacións, fará unha proba escrita de recuperación por trimestre, que se cualificará nunha escala de 1 a 10 (especificando en cada pregunta o seu valor). Levarase a cabo un redondeo da cualificación e este será á alza cando o decimal é superior a 5 ou á baixa cando o decimal sexa menor de 5. A avaliación considerárase aprobada cando se obtén 5 ou máis.

Se o resultado final da nota de xuño non chega a un 5 o/a alumno/a terá que presentarse a unha proba extraordinaria en xuño dos contidos das tres avaliacións. Consistirá nun exame final no que se examinarán todos os criterios de avaliación de todas as unidades didácticas. Novamente, a cualificación deberá ser superior a 5 (nunha escala de 1-10) para ter a materia aprobada, en caso contrario quedaría pendente e, en canto ao redondeo, aplicaráselle o establecido para as avaliacións.